

Lausunto lupa- ja valvontavirastolle ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta - Gasgrip Vetyverkot Oy - Suomen kansallinen vedyn siirtoverkko - Meri-Lappi (Tornio, Kemi, Keminmaa, Simo) (Diaarinumero LVV-U/27801/2026)

Elinvoimalautakunta 11.02.2026 § 15

Valmistelu

Ympäristöpäällikkö Risto Pöykiö, Elinvoimajohtaja Kimmo Heikka

Gasgrip Vetyverkot Oy (jatkossa Gasgrip) suunnittelee Suomen kansallista vedyn siirtoverkkoa, joka on keskeinen infrastruktuurihanke vetytalouden edistämiseksi. Hankkeen tavoitteena on tukea Suomen hiilineutraalisuustavoitetta vuoteen 2035 mennessä sekä mahdollistaa vedyn tuotanto, siirto ja jakelu kotimaiselle teollisuudelle ja vientiin.

Vedyn siirtoverkko tuo totuessaan merkittäviä mahdollisuuksia ja kilpailukykyä kunnille, yrityksille ja koko Suomelle. Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan Suomi tavoitteleeikin johtavaa asemaa Euroopan vetytaloudessa.

Suomen kansallinen vedyn siirtoverkko on osa Gasgridin ja ruotsalaisen Nordion Energin pohjoismaista yhteishanketta Nordic Hydrogen Route, joka sijoittuu Ruotsin puolella Haaparantaan, Luulajaan, Uumajaan ja Kiirunaan.

Gasgrid suunnittelee Suomen kansallista vedyn siirtoverkkoa eteläisestä Suomesta Tornioon. Hanke on maantieteellisen laajuutensa vuoksi jaettu viiteen erilliseen YVA-menettelyyn. Hankkeen Meri-Lapin osuus sijoittuu Tornion ja Kemin kaupunkeihin sekä Keminmaan ja Simon kuntiin sekä rajautuu Tornionjoessa Ruotsin valtakunnan rajaan ja eteläosassa lin kunnan rajaan.

Vedyn siirtoverkko koostuu maahan sijoitettavista korkeapaineisista hiiliteräsputkista sekä venttiili- ja paineenvähennysasemista, joiden yhteyteen rakennetaan kaavin- ja mittausasemia. Siirtoverkon varrelle rakennetaan anodikenttiä putken korroosiosuojausta varten. Vetyputki asennetaan metsämaalla vähintään yhden metrin ja pelloilla 1.2 m peitesyvyyteen. Vetyputkelle lunastetaan pysyvä 10 m levyinen käyttöoikeusalue, joka pidetään puustosta vapaana. Vedyn siirtoverkon pituus Meri-Lapin alueella on 68–93 kilometriä.

Gasgrip on toimittanut yhteysviranomaisena toimivalle Lupa- ja valvontavirastolle YVA-lain (252/2017) mukaisen ympäristövaikutusten arviointiohjelman (YVA – ohjelma) koskien Suomen kansallista vedyn siirtoverkkoa.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on hankkukeesta vastaavan suunnitelma ympäristövaikutusten arvioinnin toteuttamisesta.

YVA-menettelyssä arvioidaan vedyn siirtoverkolle neljää vaihtoehtoista linjausta. Vaihtoehdot on muodostettu kaasuputken Tornionjoen ja Kemijoen alituskohtien sijoitusvaihtoehdoista. Tornionjoen alituskohta sijoittuu eteläisemmässä vaihtoehdossa Tornion keskustaaaman ja Tanskinsaaren pohjoispuolelle ja pohjoisemmassa vaihtoehdossa Yli-Vojakkalan kylän kohdalle. Kemijoen alituskohta sijoittuu eteläisemmässä

vaihtoehdossa Keminsuun kylän ja pohjoisemmassa vaihtoehdossa Törmän ja Maulan kylien kohdalle.

YVA-menettelyssä arvioitavat vaihtoehdot ovat:

VE0: hanketta ei toteuteta.

VE1: kaasuputkilinjauksen pituus on noin 68 km. Kaasuputki alittaa sekä Tornionjoen että Kemijoen eteläisemmässä alituskohdassa.

VE 2: kaasuputkilinjauksen pituus on noin 78 km. Kaasuputki alittaa Tornionjoen pohjoisemmassa alituskohdassa ja Kemijoen eteläisemmässä alituskohdassa.

VE 3: kaasuputkilinjauksen pituus on 85–86 km. Kaasuputki alittaa Tornionjoen eteläisemmässä alituskohdassa ja Kemijoen pohjoisemmassa alituskohdassa. Kemijoen pohjoisella alituskohdalla on kaksi vaihtoehtoa, jotka arvioidaan alavaihtoehtoina a1 (noin 85 km) ja a2 (noin 86 km).

VE 4: kaasuputkilinjauksen pituus on 92–93 km. Kaasuputki alittaa sekä Tornionjoen että Kemijoen pohjoisemmassa alituskohdassa. Kemijoen pohjoisella alituskohdalla on kaksi vaihtoehtoa, jotka arvioidaan alavaihtoehtoina a1 (noin 92 km) ja a2 (noin 93 km).

Lupa- ja valvontavirasto pyytää YVA-ohjelmasta Keminsuun kaupungin lausuntoa. YVA-ohjelmaa koskevat lausunnot ja mielipiteet tulee toimittaa **27.3.2026** mennessä osoitteeseen kirjaamo@lvv.fi tai postitse osoitteeseen Lupa- ja valvontavirasto, PL 20, 13035 LVV. Viitteeksi diaarinumero LVV-U/27801/2026.

Lausunnossa pyydetään kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asioihin edustamanne viranomaistahon näkökulmasta:

- näkemyksenne hankkeen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista
- ympäristön nykytilan kuvauksen riittävyys ja suunniteltujen selvitysten kohdentuminen todennäköisesti merkittäviin vaikutuksiin
- suunniteltujen selvitysten yhteensovittamisen mahdollisuudet muihin menettelyihin
- hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja niihin rinnastettavat päätökset.

YVA-ohjelmaan liittyvät seuraavat asiapaperit:

Liitteenä on YVA – kuulutus.

Liitteenä on YVA – ohjelma.

Liitteenä on YVA – ohjelman kartat.

Liitteenä on YVA – ohjelman liitekartat.

Liitteenä on vaikutusten merkittävyyden arvioinnissa käytettävät menetelmät.

Liitteenä on maakuntakaavan merkinnät.

Liitteenä on pintavesien nykytilataulukko ja selvitysten kohdentaminen.

Liitteenä on pintavesiselvityksen menetelmäkuvaus.

Asiaa käsiteltiin 27.01.2026 ympäristötoimialan johtoryhmässä, jossa oli edustus myös elinvoimatoimialalta. Johtoryhmässä todettiin, että asia koskee tässä vaiheessa elinvoimaa, kaavoitusta, ympäristönsuojelua ja

rakennusvalvontaa. Asian käsittely on perusteltua toteuttaa siten, että YVA-ohjelma tuodaan ympäristölautakunnalle tiedoksi 17.2.2026 pidettävään kokoukseen ja elinvoimalautakunta, lupajaosto ja kaupunginhallitus käsittelevät asiaa lausuntona.

Lausunnonanto ketjutetaan kaupungin eri toimialoilla toimielinten kokousaikataulujen mukaan seuraavasti: Elinvoimalautakunta (11.2), Lupajaosto (19.2) ja kaupunginhallitus (16.3) siten, että kaikki lausunnot tallentuvat tälle samalle asiapaperille.

Hankkeen ja arviointiohjelman esittelytilaisuus pidetään tiistaina 17.2.2029 klo: 17.00 – 19.00 Kemin kulttuurikeskuksessa (Marina Takalon katu 3, 94100 Kemi).

Arviointiohjelma on nähtävillä 28.1. – 27.3.2026 ympäristöhallinnon verkkosivuilla, jonka osoite on nähtävillä kuulutuksessa. Arviointiohjelma on nähtävillä edellä mainitun ajan myös Kemin kaupungin kaupungintalon asiakaspalvelupistessä (Valtakatu 26, 94100 Kemi, 1. kerros) sekä muissa kuulutuksessa mainituissa paikoissa.

Esittelijä

Elinvoimajohtaja Kimmo Heikka

Päätösehdotus

Elinvoimalautakunta antaa YVA-ohjelmasta seuraavan lausunnon:

Gasgrid Vetyverkot Oy:n vedyn siirtoverkko on poikkeuksellisen mittava kansallinen infrastruktuurihanke, joka on suunniteltu kulkemaan myös Kemin kaupungin alueella. Gasgrid on käynyt keskustelua ja informoinut Meri-Lapin alueen kuntia hyvissä ajoin ennen YVA-prosessin käynnistymistä. Kemi East -alueen kaavoittaminen perustuu osittain Gasgridin vedyn siirtoverkko -hankkeeseen. Toteutuessaan vedyn siirtoverkko edistää erittäin merkittävän vetyteollisuuden ja synteettisten polttoaineiden tuotannon syntymistä Kemissä. Vaihtoehtoisesti syntyvä vetyteollisuus tarvitsee uusia 400 kV:n sähkölinjoja, joiden maankäytölliset vaikutukset ovat moninkertaiset vedyn siirtoverkoston verrattuna. Ympäristövaikutusten katsotaan jäävän melko vähäisiksi, mutta vetyputki tulee vaikuttamaan kaupungin maankäytöllisiin ratkaisuihin sen lähialueella. Ympäristövaikutusten arviointiohjelma katsotaan tehdyn riittävällä laajuudella ja tarkkuudella.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa ja saatetaan seuraavaksi lupajaostolle lausunnonle.

Päätös

Elinvoimalautakunta antoi YVA-ohjelmasta lausunnon:

Gasgrid Vetyverkot Oy:n vedyn siirtoverkko on poikkeuksellisen mittava kansallinen infrastruktuurihanke, joka on suunniteltu kulkemaan myös Kemin kaupungin alueella. Gasgrid on käynyt keskustelua ja informoinut Meri-Lapin alueen kuntia hyvissä ajoin ennen YVA-prosessin käynnistymistä. Kemi East -alueen kaavoittaminen perustuu osittain Gasgridin vedyn siirtoverkko -hankkeeseen. Toteutuessaan vedyn siirtoverkko edistää erittäin merkittävän vetyteollisuuden ja synteettisten polttoaineiden tuotannon syntymistä Kemissä. Vaihtoehtoisesti syntyvä vetyteollisuus tarvitsee uusia 400 kV:n sähkölinjoja, joiden maankäytölliset vaikutukset ovat moninkertaiset vedyn siirtoverkoston verrattuna. Ympäristövaikutusten katsotaan jäävän melko vähäisiksi, mutta vetyputki tulee vaikuttamaan kaupungin maankäytöllisiin ratkaisuihin sen lähialueella. Ympäristövaikutusten arviointiohjelma katsotaan tehdyn riittävällä laajuudella ja tarkkuudella

Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa ja saatetaan seuraavaksi lupajaostolle lausunnolle.

Lupajaosto 19.02.2026 § 11

Valmistelu

Ympäristöpäällikkö Risto Pöykiö, johtava rakennustarkastaja Mika Tiiro

Ympäristönsuojelu:

YVA-ohjelmassa esitettyjen karttaliitteiden mukaan vetyputki kulkisi Kemmin kaupungin alueella Saarenkylänkankaan ja Takaniitty-Kaijanharju pohjavesialueen läpi ja Hostinharjun pohjavesialueen vierestä. Näiltä alueilta löytyy happamien sulfaattimaiden (HASU-maat) esiintymiä.

Vetyputken kaivannon teon yhteydessä HASU-maiden käsittelyyn tulisi edellä mainituilla pohjavesialueilla kiinnittää erityistä huomiota, jotta eri työvaiheissa ei pääsisi muodostumaan happamia valumavesiä ja tätä kautta aiheutumaan ympäristöhaittoja, mm. pohjaveden happamoitumista.

YVA-ohjelmassa on esitetty, että lähtökohtaisesti kaivuumasat palautetaan kaivantoihin. Koska vetyputki laitetaan kaivantoon, on ilmeistä että vetyputken tilavuuden verran jää HASU - maita joka tapauksessa ”yli. Mitä niille HASU-maille, joita ei voida palauttaa putkikaivantoon, tullaan tekemään?

Vetyputkikaivannon maisemointi ja ympäristöön sopeuttaminen on myös tekijä, johon jatkosuunnittelussa tulisi kiinnittää erityistä huomiota.

Rakennusvalvonta:

Rakennusvalvonnalla ei ole tässä vaiheessa kantaa YVA-ohjelmaan, koska vedyn siirtoverkon linjaus on vielä riittävän kaukana jo kaavoitetuista asuinalueista ja tämän hetkisistä suojaetäisyysmääräyksistä, eikä tämä vaikuta rakentamislupakäsittelyyn.

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Risto Pöykiö

Päätösehdotus

Lupajaosto antaa yllä olevan ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan lausunnon Lupa- ja valvontavirastolle.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa ja saatetaan seuraavaksi kaupunginhallitukselle mahdollista lausuntoa varten.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotus. Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Kaupunginhallitus 02.03.2026
50/00.04.01/2026

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus yhtyy elinvoimalautakunnan ja lupajaoston lausuntoihin ja antaa lausunnot lausuntonaan Lupa- ja valvontavirastolle.

Päätös

